

Park Güell, altre enigma

L'aspecte més rellevant de la construcció i disseny del Park Güell és sens dubte l'estudi i solució per l'aprofitament d'un dels recursos naturals més efímers i importants que tenim, l'aigua. Es precisament allà i no sols en la seva estètica, on el disseny urbanístic d'aquesta ciutat jardí segueix vigent avui i segurament per molt temps.

La problemàtica de les ciutats mediterrànies en quant a les infraestructures hidràuliques sempre ha estat present i Gaudí no podia estar allunyat d'aquest problema. A l'analitzar aquesta obra mestra veiem que aquí resol la situació d'una manera molt elegant aportant els seus coneixements. Sempre hem sentit parlar de lo revolucionari que havia estat per la seva època, la idea de construir una urbanització a les afores de Barcelona. No obstant, aquesta no hagués estat possible sense haver resolt aquest factor fonamental.

Gaudí va concebre una urbanització per 82 cases segons consta en el registre de la propietat malgrat que la majoria d'estudiosos parlen de 60 parcel·les urbanitzables en un lloc nomenat la muntanya pelada, despoblada d'arbres i sense vegetació alguna, on la falta d'aigua era més que evident i va aconseguir en 100 anys convertir-lo en un verger de Barcelona. Tant si es tractes de 60 o de 82 vivendes l'urbanització tenia que donar recurs hídic aproximadament a 300 persones, i si a més comptem que era una urbanització d'un cert nivell soci econòmic que cada casa estaria rodejada d'un jardí d'entre 1300 i 1500 m², el projecte tenia que proveir d'una important quantitat del líquid element. Això es va poder fer realitat aprofitant la gran qualitat de l'aigua del brollador que existia a la muntanya i que es filtrava per les roques cap a la capa freàtica, fent que aquesta quedés durant una mica més de temps retinguda per les parets dels viaductes que va dissenyar per aquell efecte.

Aquestes parets o viaductes que es van construir amb pedres del mateix lloc, complien la doble funció de permetre que els habitants pugessin recorre el terreny còmodament però a més, i el més interessant, permetre que l'aigua llisques molt lentament intentant esquivar les pedres que es van posar camí al mar. Es a dir va construir uns viaductes que demés de permetre recorre el parc en carruatge a la vegada constituïen barreres hídriques. En realitat cada viaducte és un embassament o represa, un mur fabricat amb pedra i argamassa de cal amb la finalitat de contenir l'aigua pel seu posterior aprofitament en abastament o regadiu, que aconsegueixi enlairar el nivell amb l'objectiu de derivar-la a canalitzacions de rec, es a dir que gestiona el cicle de l'aigua.

Apart del sistema de viaductes Gaudí va aprofitar la inclinació de la muntanya per a construir en la seva vessant, als peus de la sala de las columnes dissenyada per ubicar el mercat, una gran cisterna que permetria acumular l'aigua de pluja. Aquesta construcció és un altre exemple magnífic d'infraestructura a realitzar a les noves construccions per a aconseguir acumular l'aigua.

Tenim constància de l'existència de la puríssima aigua de brollador d'aquesta muntanya, ja que al no poder vendre els terrenys per a la construcció de les vivendes el Conde Güell es va proposar comercialitzar-la en 1913 amb el nom de "Agua de mesa Sarva", de la que encara avui existeix alguna etiqueta de les utilitzades a les botelles. Per a Gaudí, buscar aquest tipus de solucions no era quelcom nou, ja que en 1879 havia treballat amb profunditat buscant similars solucions en una obra pels terrenys de regadiu de la riera de Caldas de Montbui i de Palau de Plegamans amb gran èxit. Aquesta és una obra poc difosa però de la que tenim molta informació encara inèdita.

Durant més de 20 anys Antoni Gaudí va viure en el Park Güell, on va ser pioner, ja que va adquirir un terreny de l'urbanització i una casa dissenyada per Francesc Berenguer i segurament en aquest temps un dels seus interessos va ser el d'observar com funcionava la seva construcció, veient créixer la vegetació del seu jardí i els voltants gràcies al rec obtingut amb el seu sistema. Malgrat tots els esforços l'urbanització, anticipada en el temps, va ser un fracàs econòmic segurament degut a temes de locomoció, seguretat i energia. De fet únicament es van vendre dos parcel·les. És evident que el Park Güell no havia estat per a la família Güell una de les empreses que més beneficis econòmics els donés. Per aquest motiu, després de la mort d'Eusebi Güell en 1918, la família va formar una societat anònima entre els hereus i va posar a la venda l'urbanització. Des de 1922 van estar amb conversacions amb l'Ajuntament de Barcelona però no va ser fins 1926 quant es va aconseguir la venda dels terrenys que passarien a ser d'ús públic. Aquesta transacció entre l'Ajuntament i l'empresa Urbanización Güell S.A. es va realitzar davant notari el dia 16 d'abril de 1926. Gaudí va morir el dia 10 de juny del mateix any i el primer pagament de 500.000 pta va ser realitzat per l'Ajuntament de Barcelona als hereus del Comte Güell el novembre, mesos després de la mort de Gaudí. La família Güell, malgrat no haver-se beneficiat de la manera esperada, va obtenir amb aquest venda promoció i reconeixement internacional ■

Gàrgola o canal sortint per on vessa l'aigua